

11/25/09 - Vi lar oss kjøpe

1.999 blanke norske kroner for en mini-PC (eng: *netbook*) fra en av verdens største PC produsenter. På tilbud i disse dager hos en av våre aller største elktrokjeder. En flott liten PC, i tilsynelatende god kvalitet, liten og lett, og passelig med internminne (1 GB) og harddisk (160 GB). Mer en tilstrekkelig for å surfe, lese e-post, skrive, se og redigere bilder, se film og lytte til musikk. Absolutt et fristende tilbud. Du får plass til hele CD-samlingen din (med mindre du har mer enn en 3-400 CD-er). Forresten, hvorfor skal du legge inn CD-samlingen din? -når det meste er tilgjengelig via Spotify? **Et tilbud som er for godt til å være sant?**

Tja, la oss se litt nærmere på dette «supertilbudet».

Først litt oppfriskning av de grunnleggende IT-kunnskapene:

Hva består en PC av? Jo, den består av maskinvare (selve elektronikken og plasten) og en programvare somk gjør at elektronikken fungerer. Denne basis, absolutt nødvendige programvaren kalles for et operativsystem. De lever i en symbiose disse to. Uten den ene er den andre null verdt. De er helt avhengige av hverandre. Mange mennesker tror at de ikke lar seg skille, at de er fullstendig uadskillelige. Men så ille er det ikke. Man kan **erstatte** den ene, uten at den andre lider av den grunn. Man kan bytte selve elektronikken, beholde programvaren, og så installere programvaren på ny elektronikk (eller på en *ny PC* som de fleste ville sagt). Eller man kan beholde elektronikken og bytte programvaren. Bytte til en mer oppdatert, sikrere programvare. Bytte til et operativsystem hvor du også får med en masse nyttige applikasjoner; komplett kontorpakke (OpenOffice), en brukervennlig og sikker nettleser (Firefox), billedbehandlingsprogram (gThumb/Fspot/Gimp) og mye mer.

For kroner 1.999,- kjøper du moderne elektronikk, maksimum ett år gammel, mens du dessverre kjøper gammel programvare. Så tilbudet var på en måte for godt til å være sant. Programvaren er over sju år gammel. Den kalles Microsoft Windows XP. Gjeldende versjon av Windows har i et par-tre år vært Windows Vista. Og gjeldende versjon kalles Windows 7. (Er du pinlig opptatt av årstallene i forbindelse med de forskjellige Windows-versjonene, så henviser jeg deg til [Wikipedia](#) .

Forresten, i samme butikk som solgte denne miniPC-en, solgte de en oppgradering av Windows, fra Windows Vista til Windows 7. Til den «nette» sum av kr 1.099,-. Dyrt i seg selv, men hjelper ikke deg som kjøper det enda eldre operativsystemet Windows XP:-(**Poenget er altså at du får kjøpt en utmerket, moderne maskinvare, men med en utdatert programvare.** Så, hva kan man gjøre med det? Ett alternativ er å ikke gjøre noe som helst. Du kan leve med den gamle Windows XP. Kanskje noe du kjenner godt og som du er rimelig komfortabel med? Men som du kanskje har opplevd at går tregere og tregere med årene?

Det har skjedd mye på sju år. Tenk bare på hva som har skjedd med elektronikken; bliott enormt mye mindre, og allting har blitt ekstremt mye rimeligere. Men hva med programvaren, ikke minst det livsviktige operativsystemet? Det har blitt utviklet mye ondsinnnet kode de siste årene. En vesentlig årsak til at det kommer nye versjoner av operativsystemene, er nettopp for å verne deg fra mennesker som forsøker å trenge inn i din maskin og tappe maskinen din for informasjon; få tak i bankontonummeret ditt. Passordene dine. Og litt til.

Selv forlot jeg Windows XP for mange år siden, og gikk over til noe som mange mener er vesentlig sikrere å bruke.

Jeg byttet til Ubuntu. Når jeg gjorde det, for en 3-4 år siden, opplevde jeg en helt annen datahverdag: Maskinen er like rask den dag i dag, som den var den gangen jeg installerte Ubuntu. Jeg får løpende oppdateringer, for alle de programmene jeg har installert., og selv uten antivirus-program, er jeg ikke bekymret i det hele tatt. Ubuntu er en variant av Linux, som for fok flest kan minne om Windows, men som «under panseret» er bygd opp helt annerledes. Vesentlig mer sikkert, noe som bl.a. betyr at det ikke er nødvendig med «sikkerhetsbelte». Joda, det finnes virus og annen ondsinnet kode til Ubuntu også, men det er forsvinnende lite. Og sannsynligheten for at du blir rammet er særdeles liten. Det er som å fly: Det er forholdsvis sikkert, men det hender at et fly detter ned. Faren for å dø i trafikken er vesentlig større. Men de fleste av oss både flyr og kjører i trafikken. Så vil du unngå dataproblemer, så anbefaler jeg deg å fjerne Windows XP, og heller installere Ubuntu. Det er ikke vanskelig. Du trenger en 2 GB minnepinne (som du får kjøpt i samme butikk for et par hundre kroner, eller hos Clas Ohlson for nøyaktig kroner 179). Så kobler du opp PC-en din til Internett (den gamle eller din nye, lille miniPC), starter nettleseren og går til www.ubuntu.com. Hva du gjør videre, har jeg forklart i en liten videeosnutt [her](#).

Velkommen til en ny dataverden; en verden full av masse spennende, nyttige programmer og særdeles lite datatrøbbel.

PS: Ja, miniPC-en til 1.999,- er et godt kjøp. Såfremt du bytter til et moderne, trygt

og sikkert operativsystem. Ubuntu er et godt alternativ (som ikke koster deg noe mer enn en minnepinne og en times arbeid).